

Szerkesztőségi iroda:
Nagybcskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:

Egész évre — 24 K
Félévre — 12 K
Negyedévre — 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
::: detési irodák ::: ::

Megjelenik vasár- és
ünneppnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybcskerek, 1914.

XLIII. évfolyam, 26. szám.

Kedd, február 3.

A választókerületi beosztás igazságos.

— A kormány korrekt munkálata. —

Budapest, febr. 3.

A választókerületek új beosztása olyan fontos belpolitikai kérdés, hogy az fajsúlyánál fogva minden egyéb problémát háttérbe szorít. Helyesen oldotta-e meg a kormány feladatát? — ez a kérdés foglalkoztatja ezidő szerint egy politikuskot, mint az ország közvéleményét. A sajtónak még nem igen volt alkalmja komoly bírálatot mondani a kormány munkálatáról. Hiszen ezt a munkát, amelyen az országnak leghozzáértőbb szakemberei olyan hosszú időn át dolgoztak, a javaslat benyújtásától eltelt rövid idő alatt alaposan és lelkiismeretesen áttanulmányozni még nem is lehetett.

Lapunk egyik budapesti munkatársa egy olyan férfihoz fordult, akinek a kerületi beosztás kidolgozásában fontos szerep jutott. Megkérdezte tőle, micsoda szempontok vezették a tervezet készítőit és megkérdezte véleményét a már eddig felbukkant néhány ellenzéki kritikái észrevételre vonatkozólag. A nyert nagyérdéki felvilágosításokat a következőkben ismertetjük:

— Előre kell bocsátanom, hogy a kormány javaslatából a kerületi beosztásra nézve egészen tiszta képet még a céhbeli politikai sem alkothat magának, még kevésbé az ország nagy közvéleménye, melynek eszmekörétől az egész kérdés természetesen távolabb áll. A törvényjavaslat csupán a kerületek számának és székhelyeinek megállapításáról intézkedik. Az új kerületek tiszta képét azonban a részletes beosztás fogja megadni. A kormány javaslatát konturjait nyújtja az új kerületeknek, a hozzáértő szem azonban már ezekből a konturákból is megállapíthatja, hogy a kormányt a legmészszebbmő tárgyilagosság vezette és hogy a kerületek felforgatásának pártpolitikai szempontból való összehányásának törekvése egyáltalában nem irányította. Ez olyan igazság, melyet megcáfolni és az ellenkezőjét adatokkal beigazolni senki sem lesz képes.

— Hallom az ellenvetést, hogy egyes vármegyékben a kerületek száma apadt. A kérdés azonban az, hogy ez a csökkenés pártpolitikai szempontnak érvényesülését jelenti-e? Könnyű bebizonyítani az ellenkezőjét. Apadt például a kerületek száma Alsó-Fehérvármegyében. Az eddigi hét kerület helyett jövőre a vármegyében négy választókerület terveztek. Be kellett állnia a csökkenésnek, mert ez a vármegye főleg kis városi kerületei révén túlságosan sok képviselőt választott. Konstatálom, hogy a megszünt négy kerület kivétel nélkül kormánypárti képviselőket küldött a parlamentbe.

— Vegyük például Szolnok-Doboka megyét. Ebben a vármegyében a választókerületek száma jelenleg hét jövőre pedig öt lesz. A csökkenés oka

az, hogy a vármegye eddig öt részben kis területén kívül még Szamosújvár és Szék is külön képviselőt küldött. Ez az utóbbi város egyébként az ország legkisebb kerülete volt. Konstatálni lehet, hogy a megszűnendő két kerület szintén kormánypárti képviselőt választott.

— Abauj-Tornavármegyében a kerületek száma szintén kettővel apadt. Még így is igen kedvező elbánásban részesül a vármegye, mert népességének arányszáma folytán erősebb csökkenés válnék indokolttá. A csökkenés folytán ebben a megyében viszont ellenzéki kerületek szünek meg.

— Látnivaló ebből a néhány próbából is, hogy az új beosztás hátrányait kormánypárt és ellenzék egyaránt érzi, mert az új beosztás készítői előtt kizárólag az objektív igazság volt a döntő szempont.

Munkatársunk felvetette itt a kérdést, hogy minő indokok vezették az új beosztás tervezőit akkor, amikor az Erdély kerületeinek számát csökkenti.

— Igaz, hogy az erdélyi kerületek száma csökken. Ezt a csökkenést azonban indokolja az, hogy vagyoni és kulturális tekintetben az erdélyi részek lakossága annyira kedvezőtlen helyzetben van, hogy választóinak száma, mely eddig rendkívül csekély volt, a választói jog új megállapítása alkalmából történő nagy emelkedés mellett is még mindig kevesebb lesz, mint egyebütt az országban. Ha a Királyhágón tuli országrész a tervezetben egyenlő elbánásban részesítették az ország többi részével, választókerületeinek számában oly nagy visszaesést szenvedne, hogy ez a történelmi tradíciókban gazdag terület igazságtalan háttérbe szorítását jelentené. A kormány tehát még akkor is, amikor Erdélyben az eddigi 74 kerületet 65-re olvasztja, a mai erőviszonyok rideg mérlegelése helyett azt a szempontot vette figyelembe, hogy Erdély a parlamentben idáig birt politikai súlyát nagyobb mértékben el ne veszítse. Minden szemrehányás között valóban a legalaptalanabb tehát az, mely a tervezetet a Királyhágón tuli országrész elhanyagolásával vádolja. Hozzáteszem még, hogy az új tervezet szerint az erdélyi kerületek túlnyomó részében nem lesz többség, ami javára esik az ottanmagyarságnak és a németiségnek.

— A végén még foglalkozni óhajtok azzal a kifogással, hogy a kormány szakít a 48-as és 74-es választótörvények praxisával, melyek a kerületi beosztást a törvényhatóságokra bízta. Nem tudom megérteni miért lát az ellenzék nagyobb garanciát a törvényhatóságokban, mint a belügyminiszterben? Hiszen ezt már csak a pártpolitikai szempont sem indokolja. Mert a törvényhatóságok kettő kivételével valamennyien a kormány mellett foglaltak állást a most folyó nagy politikai küzdelemben. Az ellenzéknek már csak azért sem volna érdeke, hogy ilyen kimondottan kormánypárti fórumok, mint a törvényhatóságok, döntsék el a kerületi beosztást. A belügyminiszter a szombat előterjesztett javaslatának feltétlen tárgyilagosságával mindenestre bebizonyította, hogy az új kerületek részle-

tes beosztását nyugodtan rá lehet bízni. Végül pedig hangsúlyozni kívánom, hogy a részletes beosztásról jelentés kerül a képviselőház elé s így annak megvitatására meglesz az alkalom.

— Ha az új kerületi beosztásban a törvényhatóságok közreműködése kimondatnék, alig volna lehetséges az új választási törvényt a jövő tavaszig életbe léptetni, mert az egész művelet, az újabb decentralizálások annyi időt rabolna, hogy végül a legközelebbi választást csakugyan a régi törvény alapján kellene megejteni. A kormányjavaslat azon rendelkezése, hogy a parlamentnek bemutatott beosztást jövőre csak törvényhozás módosíthatja, nagy garanciát nyújt, mert kizárja annak lehetőségét, hogy akár ez, akár a következő kormány a beosztást a jövőben megváltoztathassa aszerint, amint azt egyik vagy másik vidéken pártpolitikai ok ránézve célszerűnek mutatná.

HIREK.

IDŐJÁRAS.

A nagybcskerek meteorológiai állomás időjárás jelentése.

Február 3.

Barométer súlyed 767.2. Délután 1.38 órakor: Hőmérő — 7.6 C°. Hőmérséklet: maximum 2-ikán — 5.5 C°, min. ma reggel — 18.5 C°. Csapadék — 15 cm. hó. Fehőzet — Szélirány és erősség NW1. Jóslat a következő 24 órára: Változás nem várható.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnap este 8 óra 38 perctől reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 perctől; felhőzet: Ci = fűrtöfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő, Ci-St = felhőfátyol, Ci-Cu = bárányfelhő, Cu-St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szélereősség: 0 = szélesend, 8 = nagy vihar.

— Gyertyaszentelő. Tegnap ünnepelte a katolikus egyház Gyertyaszentelő Boldogasszony napját, amely alkalmából a róm. kath. plébánia-templomban ünnepi istentisztelet volt. Az ünnep időjárás része a hagyomány szerint nem valami kedvező, mert verőfényes téli nap volt s a medve bizony megint visszabújt a barlangjába, hogy a még sokáig tartó telet ott átaludja.

— A szabadliceum előadásai. Tegnap és tegnapelőtt egymásután két előadást tartott a kulturregyesület szabadliceuma. Vasárnap délután Ripka Imre zene-tanár tartott előadást a hangszerek fejlődésének történetéről, amelyet érdekesen, széleskörű zenei tudásról tanuskodva ismertetett. Előadását a nagybcskerek zenekezdők egyesületének tagjai illusztrálták különböző hangszerekkel, egyes tételeket pedig az egyesület zenekara játszott szabatos, kitünő előadásban. Az előadáson ismét rengeteg számu közönség jelent meg, amely nagy figyelemmel és tetszéssel hallgatta az előadást s zajos tapsokkal fejezte ki elismerését Ripka

Jön a kinetefon, az Edison-féle beszélő film!

128-87
Február hó 2-án és 3-án
Nagybcskerek

Bemutatja a Modern Mozi

Február hó 5-én és 6-án
Pancsován

Előadások d. u. 3 órakor rendez mozi helyárrakkal. Este 5 és fél 9 órakor felemelt helyárrakkal. Jegyek hváltatók egész napon a pénztárnál.

Imrénének gondos, értékes és tanulságos előadásáért.

Tegnap, Gyertyaszentelő ünnepén dr. Dukesz József orvos tartott szintén nagyérdekű és hasznos előadást a táplálkozásról s kiváló tudással, vonzóan fejtegette ki a táplálkozás jelentőségét az életben s hogy milyen szerepe van és hogyan kell helyesen táplálkozni. Dr. Dukesz előadását is megint nagy közönség hallgatta s hálás tapsokkal köszönte meg a jeles előadónak értékes fejtegetéseit. Az előadást megelőzőleg két zeneszámot adtak elő Balás Mártonné, Kadelburger Ede, Kadelburger Sándor és Balás Márton s művészies játékukat a közönség lelkesen megtapsolta.

— **A város mint kulturtényező.** — **Ágoston Péter előadása.** Magasröptű gondolatokban és eszmékben gazdag előadást tartott vasárnap a Korona-szálló nagytermében dr. Ágoston Péter nagyváradi jogakadémiai tanár, az országos nevű szociológus. Az előadást városunk minden rétegéből igen szépszámú közönség hallgatta végig, amely meleg ovációban részesítette a tudós előadót, aki rendkívül szimpatikusan tárta a hallgatóság elé a modern kultúraváros föltételeit. Az előadás bevezetéseképpen kifejtette azokat a tényezőket, melyek a várost a falutól megkülönböztetik, majd a város kultúrfeladatait a következő csoportokba foglalva tárgyalta: a szellemi, a gazdasági, erkölcsi, esztétikai, testi és szociálpolitikai kulturáról. Rendkívül fontos, városunkban nagyon aktuális kérdéseket érintett eközben. A városok vagyongyűjtéséről, értékeiről beszélve kimutatta, hogy a városok legnagyobb értékei az egyes lakók jóvállása, egészsége. A városok vezetőségének feladatairól szólva azt mondta, hogy a vezetőségnek nem az a legfontosabb hivatása, hogy a várost közigazgassa, hogy kizárólag rendőrszolgálatot teljesítsen. A város a mi nagyobb családunk, a mi nagyobb lakásunk. A vezetőség feladata ugyanaz, ami a jó gazdaságnak a lakásban. Feladata a várost a lakosok részére olyan kényelmessé, tisztává, kellemessé tenni, amennyire csak lehet. Kötelessége, hogy erős tagjainak erejét gyenge fiait istápolására felhasználja. A várostól szerető gondoskodást vár a gyenge, kellemes lét biztosítását és törekvéseinek előmozdítását az erős. A város sok kultúrlény egyesülése, akik e közösség révén keresik azoknak a kultúreszközöknek a megvalósítását, amelyeket magukban, elkülönítve életre hívni nem tudnának. A színház és közúti vasút, a parkok és csatornázás, a vízvezetés és közvilágítás, a vásárcsarnok és a múzeum, a tüzoltás és a mentés, a felnőttek oktatása, a nyilvános könyvtár, a fogyasztás és termelés szabályozása stb., stb. az egyeseknek ma már olyan igénye, amelyeknek kielégítése a város kötelessége. És mindezen feladatok teljesítésében nagy szerepet kell juttatni a nőeknek. A Nagyvárad városi életében kiváló helyet betöltő előadó fel is említette, hogy Nagyvárad város több bizottságában juttatott szerepet a hölgyeknek és ez az intézkedés kiválóan be is vált. A rendkívül vonzó előadást a hallgatóság percekig tapsolta.

— **Kalazanti-ünnepély a főgimnáziumban.** A piarista-rend alapítójának, Kalazanti Szent Józsefnek emlékéért ünnepelte tegnap, Gyertyaszentelő Boldogasszony napján a főgimnázium ifjúsága egy nagyszabású Beethoven-ünnepély keretében, amely nagyszámú közönség jelenlétében folyt le a főgimnázium tornacsarnokában. Az ünnepély műsorát a vegyeskar éneke nyitotta meg, amely után Sauerwald Géza VII. o. t. Beethoven D-dur szimfóniáját játszotta el nagy tetszés mellett. Beck György, Fialowski László, Freund Miklós és Kovács Béla VI. o. tanulókból álló vonósnyegyes a D-dur quartet Scherzóját játszotta el kitünően összhangban, majd Greisinger Gyula V. o. t. szavalta el ügyesen Novák Jánosnak A zárdai sirtkertben című versét. Utána Hausladden Árpád és Králik László VIII. o. tanulókat játszottak el egy románcot fejlett zenetudással. Szepessy László: Ira Angeliko című költeményét Riesz

Lajos VII. o. t. szavalta el mély megértéssel. Láng Imre, Králik László VIII. o. tanuló pedig Orsó Géza VII. o. tanuló pedig Beethoven C-moll zongoratriójának kitünő eljátszásával keltettek nagy hatást. Sauerwald Géza VII. o. t. lendületes ünnepi beszéde után az V-ik szimfónia adagiójának nagyszerű zenekari interpretálásával befejeződött az ünnepély, amelynek minden tekintetben sikerült rendezéseért Ambruster Sándor főgimnáziumi tanárt s a zenei rész tekintetében pedig Ripka Imre zenetanárt illeti az elismerés.

— **Közégi tisztujtás.** A napokban volt Nagyesanádón és Ócsanádón a közégi tisztujtás, amely alkalommal megválasztották:

Nagyesanádón bírónak Szvetko Mladent, albírónak Sucus Athanaszt, közigyámnak Miresov Pétert, pénztárosnak Wagner Pétert.

Ócsanádón bíró lett Aubermann Mihály, albíró Waltrich József, közigyámnak Wagner József, pénztáros Frank Miklós.

— **Ünnepelt plébános.** Ernőházáról írják lapunknak: Akik már Ernőháza községben jártak, okvetlenül feltűnt a község díszes, ékes temploma s lakóinak vallásossága. Büszkének az ernőházaiak erre a templomra s joggal mondják, hogy alig találni hasonló szép falusi templomot. Egy férfiú távozik most körükből, akinek ezt a szép templomot köszönhetik s ez a férfiú a községben mindenki által szeretett s tisztelt plébánosuk, Endresz Jakab. Tizenegy évig volt a község plébánosa s az ő kezdeményezésére, buzdítására tették oly széppé Isten házát. Az ő agilitásának köszönhető, hogy eme díszítéssel járó kiadások nem hárultak a községre mint kegyurra, hanem vallásos adakozók adományából gyűlt össze. A község mint kegyur méltatta a plébános érdemeit s f. hó 28-án rendkívüli képviselőtestületi ülést tartott, melynek egyedi tárgya a távozó plébános érdemeinek méltatása s jegyzőkönyvi megörökítése volt. Ezután a teljes számban összegyűlt képviselőtestület Czappán István közs. jegyző vezetésével a parochiára ment, ahol a jegyző szép szavakban bucsuzott a plébánostól s átadta a képviselőtestület jegyzőkönyvi kivonatát. Endresz Jakab plébános meghatottan mondott köszönetet a község mint kegyurnak itt léte alatti támogatásáért s átadott a közs. bírónak egy betétkönyvecskét 1200 koronáról, mely az ernőházai hitelszövetkezet, melynek vezetője volt, saját adakozásából s vezetése alatt az ifjusági egyesület által rendezett műkedvelői előadások jövedelméből gyűlt össze, azzal a kikötéssel, hogy ezen az összegben új templomra szerzendő be. Este a falu színe-java társasvárosára gyűlt össze, melyen az első felkötött Czappán István jegyző mondotta a távozó plébános érdemeit kiemelve. Ollinger János postamester a plébánosnak az ifjusági vallásos nevelése körül szerzett érdemeit méltatta. Schnur Miklós ig. tanító a tantestület nevében bucsuzott a plébánostól, mire Endresz Jakab plébános emelkedett szóra s meghatottan mondott köszönetet a község mint kegyurnak, a tantestületnek a támogatásért, kijelentve, hogy büszkén vallja magát ernőházainak s működését azért koronázta siker, mert Ernőházán vallásos, józan erkölcsű, hazafias, haladást szerető hívőkre talált, akikre poharát üritette, kérve a községre Isten áldását. A gazdaközönség nevében Lefor Márton bucsuzott, míg Schág János segédjegyző a távozó plébános jó szívét, szegények iránti szeretetét ecsetelte, felhozva azt, hogy van a községben 20 család, kik szegénységüknél fogva nem lehetnek jelen, de biztosítja távoztát, mikor vasutra fogják kísélni s a falu végén levő 20 egyforma ház mellett fognak elvonulni, e házak szegény lakói könnyes szemekkel nézik majd távozó hajlékszerzőjüket. Erre ismét Endresz Jakab plébános emelkedett szólásra, megköszönve a segédjegyző szavait, kit szintén a szegények pártfogójaként ismer, elismeri a községben épült 20 munkásház építésének kezdeményezését, de támogatás nélkül azt nem tette. Az érdem s köszönet báró Pap Géza képviselőt s Jankó Ágoston alispánt illeti, akik kérését meghallgatták s támogatták, e két nemesszívű urra üritette poharát. Erre Czappán István

jegyző indítványára a jelenlevők egyhangú nagy lelkesedéssel elhatározták, hogy a község két jötevőjét sürgönyileg üdvözlők. Másnap este a kath. népszövetség, Mária lányok egylete, az ifjusági egyesület s a Rózsafüzér-egylet alapítójuk tiszteletére harangok zugása mellett lampionos menetet s kivilágítást rendeztek s szombat reggel ugyancsak harangozással, lovas bandérium kíséretében kísérték ki az állomásra lelkiatyjukat, ahonnan egy küldöttség kísérte vonaton új állomása, Zichyfalva községbe.

— **A beszélő mozi.** Edison új szenzációs találmányát, a beszélő filmet: a kineofont végre szemtől-szembe megcsodálhatta a nagybecskereki közönség is. A Modern Mozi ugyanis tegnap bemutatta a városi színházban a kineofont, amelyet szinte lázas érdeklődéssel várt megismerni a mi közönségünk is. Meg lehet állapítani, hogy a nagy várakozást az új találmány tulnyomó részben kielégítette. Tényleg csodálatos fölfedezés, amely óriási perspektívát nyújt a jövőre. Ma még azonban csak mint találmány érdekes, amelyről igazán mindenkinek érdemes személyesen bizonyosságot szerezni, hogy micsoda csodás fejlődésnek alapját nyújtja Edison találmánya. A hangok tökéletesen egybevágnak a mozdulatokkal s az események valóban élnek a filmen. Egyes jelenetekben vannak ugyan hiányok, mint ahogy azt tegnap a Faust-részletben láttuk, de tulnyomórészen a kineofon már most is majdnem teljes illuziót nyújt. A hangok ugyan még fátyolozottak s úgy hangzanak, mintha az előttünk mozgó, beszélő és éneklő emberek jóval távolabb volnának, de bizonyosnak érezzük, hogy a beszélő filmet megtalálták s csak tökéletesít kell, mint ahogy tökéletesedni is fog akkor a tudomány, a művészet, az irodalom legnagyobb szerű alkotásait a kultúra világközpontjaiból beállíthatjuk az utolsó faluba is.

Művészet, irodalom.

— **A szimfónikusok hangversenye.** A zenekedvelők egyesülete ugyancsak iparkodik azon, hogy létjogosultságáról és hasznos működéséről tanúságot tegyen. Ennek az új s mint látjuk valóban életképes egyesületnek köszöni a nagybecskereki közönség az országos szimfóniai zenekar ismeretségét is. Ez a fiatal művészgarda rövid néhány év alatt felküzdötte magát az első zenekarok sorába s ha talán finom árnyalás, diszkrét hatások tekintetében nem is áll még ott, ahol a budapesti filharmónikusok, de ami a precíz összjátékot, a dinamikai hatásokat s a komoly elmélyedést illeti, kiállja a versenyt a legelsővel is.

A tegnapi hangversenyt Goldmark „Sakuntala” nyitányával kezdték, melynek szépségei teljesen érvényre jutottak a szimfónikusok pompás összjátékában. Nagy tetszéssel fogadták Volkmann F-dur szerenádját, valamint Liszt Ferenc határos „Tasso”-ját is. A legnagyobb sikere Csajkovsky „Symphonie patetique”-jének volt, melynek minden egyes tételét percekig tartó tapssal jutalmazta a hallgatóság. A kitünően sikerült hangversenyt Berlioz világszerte ismert Rákóczi-indulójával fejezték be, melynek végeztel percekig ünnepelték Kun László karnagyot és derék művészcsoportját.

A kaszinó nagyterme szorongásig megtelt a nagybecskereki közönség zenekedvelő részével, mely szívesen tüntetett a valóban kulturmissziót teljesítő zenészek mellett. A becskereki zenekedvelők egyesületének fáradságot nem ismerő elnöke, Jankó Ágoston udv. tan. alispán

meg lehetett elégedve az est er-
teljes anyagi sikerével.

Eg-
kölési kérdést azonban nem hallgat-
hatunk el: Nem kellene-e a zenekari hang-
versenyeket valamelyik nagyobb terem-
ben, esetleg a színházban rendezni? Ez
terem nem bírja el egy teljes zenekar
fortissimóját. Vagy ha a terem el is bírja,
de a hallgatóság aligha. (B.)

Mulatság.

Az atléta-bál

Szombaton folyt le az idei farsang-
zati nagy elite-bálja: az atléta-
bál, amelyet a Torontali Athletikai Klub
rendezett a száz éves fennállásának örö-
mére. Mindeképpen fényes bál volt ez
s kereteiben nagy és mozgalmas, szín-
pompás és ragyogó. Óriási számú közön-
ség gyűlt össze a bálra, úgy, hogy a
kaszinótársulat helyiségeinek minden
zuga tömve volt a táncosoknak két
sorban kellett táncolni a négyest. A
bálon megjelentek közéletünk összes ve-
zetői, köztük dr. Dellimanics Lajos főispán,
Jankó Ágoston alispán, dr. Vincze-
hidny Ernő megyei főjegyző, Tóth István
miniszteri tanácsos pénzügyigazgató, Al-
földi Ede törvényszéki elnök, a katonaság
részéről Weinovics Emánuel alezredes,
Stodola János, Sirogyi János és Gallotsik Miklós
őrnagyok stb. A bál védői dr. Vinczehidy
Ernőné és dr. Dellimanics Lajos főispán
voltak, díszelőadói pedig Alföldi Ede, Pe-
risics Zoltán, Tóth István, Stodola Já-
nos és Weinovics Emánuel.

A bál 10 óra tájban megjelent a bál
védőasszonya, dr. Vinczehidy Ernőné,
akit a szegedi honvédszenekar a Rákóczi-
indulással köszöntött és a rendezőség egy
gyönyörű eszékkel fogadott. A védő-
asszony dr. Dellimanics Lajos főispán kar-
ján bevonult a terembe, majd a zenekar
rázendített a „Vékony deszkakerítés” dal-
lamára és megkezdődött a tánc, amely
reggel 7 óráig tartott a legpompásabb
hangulatban. A bál során volt ismét egy
kis diszkrét tangó, amely ezuttal is élénk
tetszést váltott ki. A ragyogó szép bál
est bizonyára sokáig lesz emlékezetében a
résztvevőknek s derék atlétáink igazán
büszkének lehetnek báljuk fényes sikerére.

A bálon résztvevett hölgyek névsora a
következő:

Asszonyok: Alföldi Edéné, Be-
ron Gyuláné (Törökbecse), Buzolich Jó-
zsefné, dr. Csekmanek Rezsóné, dr. Del-
limanics Lajosné, Daniel Ferencné, dr.
Eibeschütz Miksáné, dr. Franz Zoltáné,
Fendler Józsefné, Gáspár Ernőné, dr.
Gyorgyevics Milosné, Gyárfás Odónné,
Grünbaum Frigyesné, dr. Horváth Kál-

mánné, Jankó Ágostonné, öz. Jakabffy
Tituszné, öz. Keresztes Ferencné, Kol-
larich Gáborné, dr. Kartal Árpádné, Lá-
day Kálmánné, Löwy Zsigáné, Makk Jó-
zsefné, dr. Magyar Károlyné, dr. Mátyás
Mihályné, Marton Andorné, Miklós
Györgyné, dr. Nedelkovic Markóné,
Nagy Béláné (Módos), dr. Obadeanu
Pálné, dr. Pollák Győzőné, dr. Pésics
Áronné, Pánics Dánielné, dr. Pánics
Mládenné, P. Napholez Irén, Rektorisz
Károlyné, Szilágyi Albertné, Streitmann
Antalné, öz. Szabó Odónné, Sefesik
Gyuláné, Strusz Szerafinné, Temmer Al-
frédné, Temmer Józsefné Urhegyi An-
tálné, Vajda Lajosné, dr. Vinczehidy Er-
nőné, dr. Wattay Dezsóné, Wattay-En-
dréné, Wessely Rezsóné, Zsitvay Jenőné.

Leányok: Bakalovich Dóra, Bie-
lek Vali, Deutsch Irénke, Gyorgyevics
Danica, Goritsnigg Elza (Módos), Hajnal
Hajnalka (Partos), Jakabffy Margit, Ja-
kabffy Irma, Král Terike (Magyar-
kanizsa), Ládav Klementin, Magyar
Lenke, Magyar Pirike, Nagy N. (Módos),
Pánics Madi, Róna Irénke (Rudna), Szi-
lágyi Baba, Stakity Zorka, Stakity Lyu-
bica, Streitmann Erzsébet, Tollei Gizi, Tem-
mer Nelli (Fehértemplom), Végh Mars
Végh Etelka (Ótelek), Végh Giza (Ótelek),
Wessely Lici.

A tűzoltók bálja. Ugyancsak a
Kaszinó-társulat helyiségeiben folyt le va-
sárnap éjjel a nagybecskereki önkéntes tűz-
oltótestület bálja, amely minden évben nagy
népszerűségnek örvend. A tűzoltók bálján
ezuttal is szép számú közönség vett részt,
amelynek sorában megjelent dr. Dellimanics
Lajos főispán is. A bál jó kedvvel folyt egész
éjjel s csak a hajnali órákban ért véget.

A hadastyánok mulatsága. Az első
nagybecskereki katonai hadastyán egyesület szom-
baton tartotta táncmulatságát a Pest-szálloda
összes termeiben s itt is nagy közönség vett
részt, amely vidám hangulatban töltötte az
éjszakát s a táncosok szakadatlanul táncoltak
reggelig.

Törvényszék.

§ Esküdtzéki tárgyalás. A nagy-
becskereki kir. törvényszék, mint esküdtti-iroszág
Alföldy Ede törvényszéki elnök elnöklésével
ma tartotta februári esküdtzéki ülésének
első ülését tárgyalásra kerülő halál okozott súlyos
testi sértés büntetével vádolt Mijatov Tadia
vádolt bűnügye, aki Törökbecse mellett múlt
évi szeptember hó 9-én társát Bobedity Mi-
lánt önvédelemből, miután az késsel támadt
neki, négy baltaütéssel annyira megsebezte,
hogy Bobedity 3 hét muiva sérüléseibe bele-
halt. Az esküdttek kisorsolása után a vádlottat
hallgatják ki, aki előadja, hogy tettét önvéde-
lemből követte el. A tanúk kihallgatása az
egész délelőttöt igénybe vette s így ítélet csak
késő délutánra várható.

Az esküdtzéknek a mai ülésen kívül még
három tárgyalása lesz a februári ciklusban.

TÁVIRATOK.

A MINISZTERELNÖK VÁLASZA A CZERNIN-ÜGYBEN.

Budapest, febr. 3. (A „Torontál”
eredeti távirata.) A bécsi „Politische Cor-
respondenz” egy jelentésében megállapít-
ja, hogy Tisza miniszterelnök a Czernin-
ügyben adott interpellációs válasza az
összes politikai körökben igen jó hatást
tett. Noha Tisza sajnálatának adott ki-
fejezést, hogy az interjú megjelenhetett
és noha ő a magyar álláspontot a román-
okkal folytatott tárgyalásokban igen
fényesen hangoztatta, a kormányelnök ki-
jelentései arról is tanuskodnak, hogy ő
teljes értékében méltányolja azon lojális
nyilatkozatot, melyet Czernin gróf ez
ügyben megtett. Tisza beszéde az ellenzé-
ket is nyilván lefegyverezte és általános
a meggyőződés, hogy a Czernin-ügy,
melyet az ellenzék először a delegációban
hozott elő, most már végleges elintézését
nyert.

WEKERLE BESZÉDE ÉS AZ ELLENZÉK.

Budapest, febr. 3. (A „Torontál”
eredeti távirata.) Wekerle Sándor ka-
szinóbeli bankett-beszédét az ellenzék
igyekszik saját politikai céljaira frukti-
fikálni. Kétségtelen, hogy a beszéd az
ellenzék által való kihasználásra nem
nyújt támaszpontot. Ha Wekerle köz-
életi és politikai terrortól beszél, az egész
ország mindenekelőtt arra a terroriz-
musra gondol, melyet az ellenzék több
mint egy évtizedre visszanyúló folytonos
obstrukciójával kifejtett. Téved az ellen-
zék, ha azt hiszi, hogy ez az ő példátlan
terrorizmusa a nemzet előtt feledésbe
ment. Egyébként Wekerle meghajította
zászlóját a jelenlegi politikai vezetők
előtt, amikor szándékaik tisztaságát han-
goztatta. Egyáltalán nem sikerülhet az
ellenzéknek Wekerlét a maguk politiká-
jához hozzáfűzni, mert Wekerle egész
politikai magatartása azt igazolja, hogy
az ellenzéki politika szekerét tolni nem
hajlandó.

A JOLSVAI VÁLASZTÁS.

Budapest, febr. 3. (A „Torontál”
eredeti távirata.) A jolsvai kerületben
ma volt a képviselőválasztás, mely al-
kalommal egyhangulag ifj. Kubinyi
Géza munkapárti jelöltet választották
meg képviselőnek.

VÖRÖS KÖNYV A DELEGÁCIÓ ELŐTT.

Budapest, febr. 3. (A „Torontál”
eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgöny-
zik, Berchtold gróf külügyminiszter
az ideai delegációk elé áprilisban vörös
könyvet fog terjeszteni, amely behatóan
fogja ismertetni a lefolyt külpolitikai
válságot s új részleteket fog tartalmazni
a monarchiának Romániához való viszony-
nyáról.

A HORVÁT KÉPVISELŐK.

Budapest, febr. 3. (A „Torontál”
eredeti távirata.) A horvát képviselők ma
reggel valamennyien Budapesten érke-
tek s itt délelőtt értekezletet tartottak,
amelyen résztvevett Skerlecz báró horvát
miniszter is. Az értekezleten tárgyalták
a vasuti pragmatika revíziójáról szóló
javaslatot, amelyet elfogadtak s egyben
elhatározták, hogy a javaslat képviselő-
házi tárgyalásánál csak akkor szólalnak
föl, ha más fölszólalás is lesz. A horvát
képviselek bemutatkozó látogatást tesznek
Tisza István gróf miniszterelnöknel és
Beöthy Pál házelnöknel s holnap teljes
számban megjelennek a képviselőház
ülésén.

A MÁRAMAROSI PÖR.

Budapest, febr. 3. (A „Torontál”
eredeti távirata.) A máramarosszigeti pörben
szereplő ifj. Bobrinszky Vladimir gróf
ma este vagy holnap Máramarosszigetre érkezik
s tanuskodni akar a pörben. Az egyik védő
figyelmeztette Bobrinszkyt, hogy ne jöjjön
Máramarosszigetre, mert esetleg letartóztatják,
de Bobrinszky kijelentette, hogy mégis eljön.

A SZERBIAI UTLEVÉLKÉNYSZER.

Budapest, febr. 3. (A „Torontál”
eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik,
a belügyminiszter a Szerbia és monarchiánk
közti forgalomban az utlevélkényszerter beszün-
tette.

A ROMÁN-BOLGÁR VITÁS KÉR- DÉSEK.

Budapest, febr. 3. (A „Torontál”
eredeti távirata.) Mint Szófiából sürgönyzik, a
román és a bolgár kormány megállapodott ab-
ban, hogy egyes bizottságot küld ki a leg-
utóbbi háborúban fölmerült vitás kérdések
megoldására.

A PORTUGÁL ZAVAROK.

Budapest, febr. 3. (A „Torontál”
eredeti távirata.) Parisi lapok lissaboni jelen-
tésekét közölnék, amely szerint Lissabonban
tegnap a royalisták és a köztársaságiak között
véres összeütközés volt. Egyes jelentések azt
mondják, hogy a royalisták befolyása a had-
seregben is egyre terjed s a helyzet olyan,
hogy a köztársasági elnököt alighanem lemond-
ásra kényszerítik.

Gulliver

A prima
kaucsuk
cipősarok
a
kaucsuk sarkok
királya

számkivétel olcsó, mert kaucsukból készült.

A LÁNCID ELZÁRÁSA.

Budapest, febr. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) A budapesti Láncidat, amelyet most átakarnak alakítani, ma elzárták a teherforgalom elől. Ha a Dunáról a jég elvonul, akkor teljesen elzárják a hidat a közlekedéstől.

AZ ÉRTEKTŐZSDE.

Budapest, febr. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) A mai értéktőzsdén az értékek árfolyamai ismét kedvezően alakultak s a vezető érték árfolyam a déli zárlatkor a következő volt: Magyar Hitel 852.50, Osztrák Hitel 644.50, Koronajáradék 85.15, Jelzáloghitelbank 453.50, Leszámitoló Bank 528.—, Hazai Bank 292.—, Magyar Bank 536.50, Kereskedelmi Bank 384.00, Rimamurányi 665, Salgótarjáni 754, Általános Köszénbánya 1067, Közúti Vasut 637, Vilamos Vasut 342, Adria 595.

TŐZSDE.

(Árak 50 kilogrammonként.)

Buza (áprilisra)	11-93
Buza (októberre)	10-93
Rozs (áprilisra)	8-95
Rozs (októberre)	8-55
Zab (áprilisra)	7-80
Zab (októberre)	7-75
Tengeri (májusra)	6-71

Közgazdaság.

A Népbank közgyűlése.

Nagybecskerek, febr. 3.

A nagybecskereki Népbank részvénytársaság tegnap tartotta évi rendes közgyűlést az intézet érdemes fáradhatatlan vezetőjének Partilla Géza vezérigazgatónak elnöklésével.

A közgyűlésen előterjesztették a bank évi jelentését, amely ismét tanúságot tesz ennek a régi szolid pénzügynek virágzó állapotáról s az intézet helyes vezetéséről.

Az évi jelentés így hangzik:

Igen tisztelt Közgyűlés!

A lefolyt üzletévre vonatkozóan van szerencsénk jelentésünket a következőkben előterjeszteni:

Az 1912. év nyomasztó pénzügyi viszonyai a lefolyt 1913. évben is megtartották állandó jellegüket. A pénzkölesön ára tartósan igen magas volt és csak a hivatalos bankrátának az év végén 1/2%-kal történt leszállításával olesőbbodott némileg.

Ezen körülmény, valamint a nem egészen kielégítő termései eredmény nem voltak alkalmasak arra, hogy a gazdasági viszonyok kedvezőbb alakulását előidézék és miután a politikai láthatáron is még sötét felhők jelentkeztek, lényeges javulása a helyzetnek nem volt várható.

Az év első felében új üzletektől tartózkodtunk s inkább azon voltunk, hogy (üzletfeleink megszorítása nélkül) törlesztéseket követeljünk. Az év második szakában azonban már szívesebben foglalhoztunk új üzletekkel is és abban a helyzetben voltunk, hogy az irányunkban támasztott hitelkérdéseket kielégíthettük.

A jelen mérlegünkben foglalt egyes számlák végösszege az előző évhez viszonyítva általánosságban alacsonyabbak, csupán a takarékbetétek emelkedtek 28.320.45 K-val. Megelégedéssel konstatálhatjuk, hogy dacára annak, hogy intézetünkkel átmenetileg elhelyezett több nagyobb tételű betéteket visszafizetni voltunk kénytelenek, ezen tételek kisebb s állandó jellegű, a visszafizetett összegnél magasabb végösszegű betétekkel lettek pótolva.

A rendelkezésünkre álló visszleszámitolási hitelt csak kisebb mértékben igénybe vennünk; a visszleszámitolt váltók állománya az év végén 283.496.93 K volt, 300.709.09 K-val kisebb, mint az előző évben.

Kellemes kötelességet teljesítünk, amidőn a helybeli Osztrák-Magyar bankfiók tisztelt vezetőségének a lefolyt évben tanúsított előzetes közlésükért ezennel köszönetünket nyilvánítjuk.

A tárcánkban levő értékpapírok az év végén 2873.52 K értékcsökkenést mutattak; ennek következtében kénytelenek voltunk a tavalyi 868.82 K árfolyamnyereség felhasználása után még tartózkodó 1904.70 K árfolyamvesztésedet eredményes számlán leírni.

Mérlegünk felállításánál annak reálitását

szem előtt tartva, kénytelenek voltunk kétes követelések címén ezuttal nagyobb összeget leírni; mindemellett azonban abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy az előző évekhez hasonló osztalék kifizetését javasolhatjuk. Ezekután van szerencsénk a különféle üzletágainkban előírt forgalmat közölni:

Takszámok: Állomány 1913. január 1-én 1.791.687.81 K, betét és tőkésített kamat 1913. évben 1.294.049.33 K, összesen 3.085.737.14 K. Visszafizetések 1913. évben 1.265.728.88 K, állomány 1913. december 31-én 1.820.008.26 K. Az előző évhez viszonyítva 28.320.45 K-val magasabb.

Váltóleszámitolási üzlet: 1913. évben leszámitoltunk 8151 darab váltót 7.384.343.89 K, 1912. évben 8837 darab váltót 7.878.599.30 K, vagyis 686 darabbal, 494.255 K-val kevesebbet.

Váltóösszállomány: 1913. december 31-én 2299 darab váltó 2.071.746.83 K, 1912. december 31-én 2690 darab váltó 2.354.701.34 K, vagyis 391 darabal 282.954.51 K-val kevesebbet.

Visszleszámitolt váltók: Állomány 1913. december 31-én 229 darab váltó 283.396.93 K, 1912. december 31-én 376 drb váltó 584.106.02 K, vagyis 147 darabbal kevesebb 300.709.09 K-val kisebb összegben.

A bank váltótárcájában volt 1913. december 31-én 2070 darab váltó 1.788.349.90 K, 1912. december 31-én 2214 darab váltó 1.770.695.32 K, vagyis kevesebb 244 darabbal és 17.754.98 K-val több.

A váltóösszállományból jelzáloggal fedezve volt 766.777.19 K — 5.416.95 K-val kevesebb mint az előző évben, — kézzzáloggal fedezve pedig 168.612.91 K — 36.206.91 K-val kevesebb mint az előző évben. Egy felsőbb hatósági jóváhagyás mellett engedélyezett községi kölcsön az előző évhez képest változatlanul 24.539.25 K összegben áll fenn.

Jelzálogkölcsön: Állomány 1912. december 31-én 358.287.10 K, 1913. évben folyósított 21.800 K, összesen 380.087.10 K. 1913. évben visszafizettetett 25.012.90 K, állomány 1913. december 31-én 355.074.20 K, vagyis 3212.90 K-val kisebb.

Pénztári forgalom: Bevétel 1913. évben 16.22.005.44 K, kiadás 1913. évben 16.203.531.02 K, összesen 32.425.536.46 K. Összforgalom 1912. évben 33.018.478.75 K, apadás 592.942.29 K.

Igen tisztelt Közgyűlés! Az Önök elé terjesztett zárszámadásunkból látni méltóztatnak, hogy az 1913. év tiszta nyeresége 29.753.72 K kétes követelések leírása után 33.324.20 K tesz ki; ehhez hozzászámítva az 1912. évi 1835.88 K nyereségát hozatot, összesen 35.160.17 K áll a t. Közgyűlés rendelkezésére. A felügyelő-bizottság hozzájárulásával van szerencsénk indítványozni, hogy ezen összegből: 27.000 K, mint 9%-os osztalékot a 27. számú osztalékszelvények darabonként 9 koronával a holtnap naptól kezdve leendő beváltására fordítani, 3332 K 42 fillért a tartalékalapnak 10%-os alapszabályszerű javadalmazására fordítani, 3332 K 42 fillért alapszabályszerű 10%-os jutaléka fejében az igazgatóságnak kiutalni, 700 K-át jótékony célokra az igazgatóság rendelkezésére bocsátani méltóztatassanak, a fennmaradó 795 K 33 fillért az 1914. év számlájára átvitelezettni javasoljuk.

Igen tisztelt Közgyűlés! Működő tagjaink közül Annau János igazgatósági tagot, Amend Rezső és Konkoly Imre választmányi tagokat a kérélyhetetlen halál ragadta el az élok sorából. Annau János ur 25 éven át — kezdetben mint választmányi tag, később mint igazgatóságunk tagja — Amend Rezső és Konkoly Imre urak intézetünk fennállása óta mint választmányi tagok elismerésre méltó buzgalommal szolgálták intézetünk ügyét. Emléküket mindenkor hálás kegyelettel fogjuk őrizni.

Választmányunkból sor szerint kilép annak két elhalt tagja Amend Rezső és Konkoly Imre, továbbá Hubert Manó, Hirtenstein Márk, Mesznik Imre, Popovits Péci Szilárd és Zsemberi Pál urak,

A mai napirend 6. és 7. pontjában felvettük egy igazgatósági tagnak 1 évi működési időtartamra való választását, valamint a választmányának kiegészítő választását.

Kérjük a t. Közgyűlést, a felügyelő-bizottság jelentését meghallgatni, mindkét jelentést tudomásul venni, előterjesztett mérlegünket megállapítani és jóváhagyni, a nyereség felosztása iránti indítványunkat elfogadni s egy a felügyelő-bizottságnak, valamint részünkre a felmentvényt megadni méltóztatassanak.

A jelentést a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette s a fölmentvényeket megadta.

Végül megejtették a választásokat, amely szerint megválasztották:

Igazgatósági tagnak 1 évre: Prandell Rezsőt.

Választmányi tagoknak 3 évre: Hubert Manót, Hirtenstein Márkot, Mesznik

Imrét, Popovits Péci Szilárd bery Pált, Harzer Józsefet Pétert.

Hirdetés

Tamászlaka község 31—914. szám. tól. -3.1

Pályázati hirde

Keresek egy okleveles s nali alkalmazásra 2072 koro Az adóügyekben telje kiváratik. Szerb nyelv tudó Tamászlaka, 1914. évi j

Hirdetm

Melenczei görög kelet mint Ruzsanda-fürdő tulaj fűrdőidényre izközség, 1914. évi

jó zenét

A fűrdőidény 1914 máju ber 1—14-ig tart. Pályázni óhajtok kérvényeikkel a Melenc község elnökségéhez feltételek megtekintés Pályázati határi

Jevremov Lázár, hitk. jegyző.

anity Milán, elnök.

Házass

jánlat.

Biztos állású jobb iparos, korona megtakarított pé ván egy német és szer beszélő leánynyal vagy asszonynyal, 35 éves kor vagyonnal házassá

Csak komoly ajánlat „talán az igazi” jel kiadóhivatal

184—1.1

Alkoimán' Csábi-féle

zámú

4 szobc

ás

mellékl vagy

azonnal i 1-ére

187—3.1

évi 400 korona bér mellett.

Tiszahegyes község elöljáróságától

251—914. szám.

177—2.2

Árverési hirdetmény.

4 darab kiselejtezett tenyészbika és 4 db kiselejtezett tenyészkan folyó évi február hó 12-én d. e. 10 órakor Tiszahegyes község házá-nál nyilvános árverésen eladatni fog.

Kelt Tiszahegyesen, 1914. évi január hó 28-án.

Grézo, jegyző.

Nagybecskerek város területén, Német-utca 8. szám alatt

lakóház

a mai kor igényeinek megfelelő mellékhelyiségekkel, gyönyörű szép udvar és gyümölcsöskerttel együtt

szabad kézből azonnal eladó.

Bővebb alulirotnál Martinuzzi-utca 1. szám alatt megtudható

Piking Jakab, ügynök.

173—3.3